

РАДІООНКОЛОГІЯ В РЕГІОНАХ

Рівненська область



Головний лікар Рівненського обласного диспансеру
Григорій Іванович Максим'як

Спеціалізована радіоонкологічна служба в Рівненській області існує майже п'ятдесят років. У 1946 році при обласному відділі охорони здоров'я затвердили посаду інспектора з онкології, який водночас був і обласним онкологом. Через два роки в Тютюковичах поблизу Рівного, в приміщенні колишньої земської лікарні, було відкрито перший онкологічний кабінет, а 11 червня 1949 р. його було реорганізовано в обласну онкологічну лікарню, яка 1950 року стала обласним онкологічним диспансером.

Втім на той час онкодиспансер ще не мав рентгенодіагностичної та рентгенотерапевтичної апаратури. Рентгенологічні обстеження хворим проводили у міській лікарні, а на опромінювання їх відсилали до Львова.

Нині, за станом на травень 2005 р., радіоонкологічна мережа регіону представлена двома радіологічними відділеннями в Рівненському обласному онкологічному диспансері (РООД) і Дубенському міжрайонному онкологічному диспансері (ДМОД), кабінетом ікс-терапії в Рівненській обласній клінічній лікарні (РОКЛ), діагностичним центром РОКЛ (РОКЛДЦ).

У РООД налічується 7 «активних» ліжок та 60 обмінних, а також 20 ліжок денного стаціонару; в ДМОД — 6 «активних» та 30 обмінних ліжок; РОКЛ працює без радіологічних ліжок і лабораторії радіонуклідної діагностики.

У РООД працюють 2 гамма-терапевтичних та 1 ікс-терапевтичний кабінети, в ДМОД та РОКЛ — по 1 ікс-терапевтичному кабінету.

Основна частина радіологічного відділення РООД досі розташована в нетиповому приміщенні колишньої земської лікарні, яку було збудовано ще у 1901 році. Нарешті 26 квітня 2001 р. в Рівному було введено в дію перший із корпусів новозбудованого онкологічного диспансеру. Нині завершено будівництво нового корпусу РООД, де згодом планується розташувати радіологічне відділення й оснастити його апаратами променевої терапії четвертого покоління — «Тератрон» і «Терагам» виробництва Канади і Словаччини. З цією метою підготовлено приміщення для блоків: дистанційної променевої терапії (1 лінійний прискорювач, 2 гамма-установки, 2 рентгенотерапевтичні установки, 1 комп'ютерний томограф); контактної променевої терапії закритими ізотопами (установка для брахітерапії, сховище, радіоманіпуляційна, радіопроцедурна з автоматизованою подачею радіоізотопів для ручних аплікаторів, палати для хворих); терапії відкритими РФП (сховище, радіоманіпуляційна, радіопроцедурна, палати для хворих); лабораторії радіонуклідної діагностики.

Онкологічний диспансер оснащено гамма-терапевтичними апаратами ЛУЧ-1, 1969 р. вип. та АГАТ-Р1, 1980 р. вип., довгофокусним ікс-терапевтичним апаратом РУМ-17, 1978 р. вип. та короткофокусним ікс-терапевтичним апаратом РУМ-7, 1966 р. вип. Апаратами РУМ-17 1981 р. вип. та РУМ-7, 1966 р. вип. оснащений ДМОД. У РОКЛ в наявності апарат РУМ-17, 1979 р. вип. Усе це обладнання в робочому стані, пройшло перевірку. Відкриті радіоактивні речовини в Рівненській області не використовуються з 1991 року.

Для клінічної дозиметрії застосовують дозиметри радіологічного відділення РООД типу 27012, іонізаційну камеру типу УА-К-251 та камери 70110, 70127. Для поточного радіаційного контролю в кабінетах дистанційної гамма- та ікс-терапії використовують апарати: СРП-68-01, ДРГЗ-02, ДРГ-01; в кабінеті аплікаційної гамма-терапії — СРП-68-01, ДРГЗ-02, ДРГ-01Т, МКС-05 «Терра».

Індивідуальний дозиметричний контроль опромінення персоналу (загалом 57 працівників) щоквартально проводить Центральна лабораторія радіологічної гігієни медичного персоналу (ЦЛРГМП) на базі Інституту медичної радіології ім. С.П. Григор'єва АМНУ з використанням термолюмінесцентних дозиметрів ДТУ-01.

Системи отримання топометричного зображення — КТ і МРТ розташовані в РОКЛ та РОКЛДЦ. Діагностичний центр РОКЛ оснащений сучасною апаратурою: рентгенодіагностичними комплексами РУМ20-М з ПРЗ, флюорографом 12Ф7, пересувними рентген-апаратами, магнітнорезонансним томографом "Signa MRi-1,5T" фірми "General Electric Medical Systems" (США).

При роботі із закритими джерелами іонізуювальних випромінень (ДІВ) у РООД та ДМОД (згідно з вимогами НРБУ-97) використовуються захисні ширми та екрани з оглядовими вікнами з просвинцьованого скла, спеціальні сейфи та контейнери. Лікувальні процедури проводяться у спеціальних ізольованих процедурних.

Рівненська ОблСЕС щороку обстежує відділення, процедурні кабінети, видає санітарні паспорти, які є в наявності на кожне відділення та кабінет променевої терапії.

Лікарський штат радіологічних відділень укомплектований повністю. У Рівненській області працюють 12 радіологів та 32 онкологи. Всі лікарі мають первинну спеціалізацію, періодично проходять подальше удосконалення і практично всі атестовані на категорію атестаційною комісією.

Обслуговує радіоонкологічна служба все населення області, близько 35 % якого проживає в районах, що потерпіли внаслідок катастрофи на ЧАЕС. Щороку обсяг радіологічної

допомоги населенню збільшується. Нині спеціальним лікуванням уперше взятих на облік пацієнтів з використанням радіологічних методів охоплено майже 50 % онкохворих. Так, у радіологічних відділеннях РООД та ДМОД протягом 2004 року контактну гамма-терапію з використанням закритих радіоактивних речовин отримали 653 пацієнти (основна нозологічна форма — рак шийки та тіла матки). Дистанційну гамма-терапію отримали 1430 хворих (60420 процедур). Це переважно хворі з пухлинами жіночої статеві сфери (293), грудної залози (358), прямої кишки (169), гортаноглотки (104), легень (84).

Із застосуванням довгофокусної ікс-терапії проліковано на базі РООД — 324, РОКЛ — 317, ДМОД — 233 осіб, що дорівнює 136928 процедурам. Близькофокусну ікс-терапію отримали 548 (здебільшого хворих на рак шкіри) пацієнтів.

Одним із найважливіших заходів, спрямованих на збереження здоров'я медпрацівників, професійно пов'язаних з дією іонізуювального випромінення, є діяльність диспансерних комісій. Відповідно до сумісного наказу УОЗ Рівненської обласної держадміністрації та ОблСЕС від 27.10.2004 р. № 274-193м та до Наказу МОЗ України від 31.03.1994 р. № 45 та Наказу МОЗ СРСР від 29.09.1989 р. № 555 на базі Рівненської ОКЛ працює диспансерна комісія з медобстеження осіб, що працюють у сфері дії іонізуювальної радіації. У її складі: профпатолог, терапевт, невропатолог, офтальмолог, оториноларинголог, акушер-гінеколог. Під диспансерним наглядом перебувають 348 осіб, з них 239 жінок. На січень 2005 р. при диспансерному обстеженні було виявлено 209 хворих із загальними захворюваннями. Недопущених до роботи немає, випадків перевищення допустимих доз для персоналу категорії А не було. Відділ радіаційної гігієни ОблСЕС контролює роботу комісії двічі на рік.

Протягом кількох десятків років працюють в обласній радіоонкологічній службі Рівненщини Людмила Степанівна Раєвська — завідувачка відділення променевої терапії, Георгій Володимирович Мізера, променевий терапевт. Чимало зусиль для поліпшення результатів

лікувально-методичної роботи докладають Григорій Іванович Горбачевський — головний радіолог, Людмила Борисівна Леонтєва — завідувачка блоком закритих джерел випромінювання, Любов Миколаївна Воротнікова — завідувачка рентгенабінетом, Тетяна Йосипівна Швець — обласний рентгенолог, завідувачка відділення променевої діагностики РОКЛДЦ. Окремо слід відзначити великий внесок у розвиток радіоонкологічної служби області висококваліфікованого та енергійного керівника РООД Григорія Івановича Максим'яка, який зумів значно розширити матеріально-технічну базу лікарні та перетворити диспансер у насправді сучасний лікувальний заклад.

Рівненські радіологи та онкологи успішно співпрацюють з Тернопільською медичною академією та Київським інститутом експериментальної патології, онкології і радіобіології ім. Р.Є. Кавецького НАН України за міжнародними та державними програмами «Вплив випромінювання міліметрового діапазону на токсичні ефекти хіміотерапії у хворих на рак грудної залози», «Дослідження радіомодифікуючого впливу цитокінів до нормальних та малігнізованих клітин» та ін. Протягом 1968—2003 років у різних джерелах було видано 25 наукових праць, авторами яких є лікарі облонкодиспансеру.

Отже, радіоонкологічна служба Рівненщини з таким потужним потенціалом має всі підстави для подальшого розвитку й удосконалення.

За матеріалами актів обстеження радіологічних служб підготувала Г.В. Кулініч, зав. відділу наукової організації радіологічної допомоги населенню ІМР ім. С.П. Григор'єва АМНУ